

Beantwoording vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Bij brieven van 10 juli 2012, 12 juli 2013 en 18 februari 2014 aan de Tweede Kamer heeft de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie de stelselvernieuwing rechtsbijstand (hierna: de stelselvernieuwing) aangekondigd. Met het in deze brieven aangekondigde maatregelenpakket wordt het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand bij de tijd gebracht en voor langere termijn houdbaar en beheersbaar gemaakt. Door middel van dit besluit worden enkele maatregelen doorgevoerd die daar onderdeel van zijn.

2. Wie zijn betrokken?

- Het Ministerie van Veiligheid en Justitie (beleidsvorming)
- De raad voor rechtsbijstand (betrokken bij de uitvoering en handhaving)
- De Nederlands orde van advocaten (betrokken bij de uitvoering, vertegenwoordiger doelgroep)
- Rechtsbijstandverleners, veelal advocaten (doelgroep)

3. Wat is het probleem?

Effectieve rechtsbijstand is noodzakelijk voor het goed functioneren van onze rechtsorde. Rechtzoekenden die de kosten van rechtsbijstand niet (geheel) zelf kunnen dragen kunnen beroep doen op gesubsidieerde rechtsbijstand. Het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand is daarom een belangrijk maatschappelijk goed dat minder draagkrachtigen in staat stelt om met juridische hulp een adequate oplossing voor serieuze juridische geschillen te bereiken. Het beroep op het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand is in de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen, terwijl de overheidsfinanciën onder druk zijn komen te staan. Met een stelselvernieuwing van de rechtsbijstand wordt beoogd een systeem van adequate geschiloplossing te bereiken, waarmee de juridische problemen van rechtzoekenden op een zo laagdrempelige, effectieve en efficiënte wijze worden opgelost. Dit dient eraan bij te dragen dat het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand financieel beheersbaar en ook voor de toekomst houdbaar blijft. De in dit besluit opgenomen maatregelen maken hiervan onderdeel uit.

4. Wat is het doel?

Het doel van dit ontwerpbesluit is om enkele kostenbesparende maatregelen in het kader van gesubsidieerde rechtsbijstand door te voeren, om te bereiken dat het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand financieel beheersbaar en ook voor de toekomst houdbaar blijft. Hiertoe worden de volgende maatregelen doorgevoerd:

- de automatische jaarlijkse indexering van vergoedingen die rechtsbijstandverleners ontvangen in het kader van de verlening van gesubsidieerde rechtsbijstand wordt tot en met 2018 uitgeschakeld;
- de forfaitaire vergoeding die rechtsbijstandverleners ontvangen voor bepaalde strafzaken wordt verlaagd; en
- de basisvergoeding die rechtsbijstandverleners ontvangen voor de verlening van gesubsidieerde rechtsbijstand wordt verlaagd.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De zorg voor een stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand dat een effectieve toegang tot de rechter verzekert is een overheidstaak, mede in het licht van naleving van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) en ter uitvoering van artikel 18, tweede lid, van de Grondwet. Om te

waarborgen dat dit stelsel ook voor de toekomst financieel beheersbaar en houdbaar is, worden met dit besluit verschillende maatregelen doorgevoerd.

6. Wat is het beste instrument?

Het systeem van gesubsidieerde rechtsbijstand is, mede ter uitvoering van artikel 18, tweede lid, van de Grondwet, neergelegd in regelgeving. In casu in de Wet op de rechtsbijstand en enkele daarop gebaseerde besluiten. Om de onder punt 4 genoemde maatregelen door te voeren is wijziging van diverse besluiten noodzakelijk.

7. Wat zijn de (neven)gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Voor rechtzoekenden die in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand heeft dit ontwerpbesluit tot gevolg dat in de jaren 2015 tot en met 2018 de hoogte van de door hen verschuldigde eigen bijdrage niet wordt geïndexeerd op basis van de jaarlijkse inflatiecorrectie. Dit heeft tot gevolg dat rechtzoekenden in de komende jaren relatief minder zelf hoeven bij te dragen aan gesubsidieerde rechtsbijstand.

Voor rechtsbijstandverleners heeft dit ontwerpbesluit tot gevolg dat de basisvergoeding voor door hen verleende gesubsidieerde rechtsbijstand in de jaren 2015 tot en met 2018 niet wordt geïndexeerd. Voorts wordt deze basisvergoeding generiek verlaagd en wordt de forfaitaire vergoeding die rechtsbijstandverleners ontvangen voor bepaalde strafzaken verlaagd. Deze maatregelen hebben tot gevolg dat rechtsbijstandverleners minder vergoedingen ontvangen voor de door hen verleende diensten in het kader van gesubsidieerde rechtsbijstand.

Tot slot worden met dit besluit twee onderwerpen geregeld die los staan van de stelselvernieuwing. Allereerst wordt de maatregel ingetrokken waarbij een verlaging van vergoedingen van rechtsbijstandverleners is ingevoerd in geval rechtszaken met een kennelijke beslissing worden afgedaan. Deze maatregel werkt terug tot en met 15 februari 2014 en heeft tot gevolg dat rechtsbijstandverleners hiervoor de reguliere (in plaats van verlaagde) vergoeding voor dat type zaken ontvangen. Voorts wordt geregeld dat, in geval sprake is van een juridisch conflict tussen een minderjarige en diens voogd, de minderjarige geen eigen bijdrage verschuldigd is.

De maatregelen in dit besluit leiden niet tot een wijziging van de administratieve lasten voor burgers of bedrijven. Voor de overheid leidt dit besluit tot minder uitgaven voor de gesubsidieerde rechtsbijstand. Er zijn geen milieu-effecten.